

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Obiectum formale, ac materiale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

CAPUT II.

Obiectum formale, & materiale.

usus loquentium arbitrio constat, & hoc nobiscum facit, ut dictum est, utque auctores perlegenti clarebit. Quare secundo, sic argumentor: Deus se ipsum cognoscens semet veluti obiectum respicit, idque non fuscè, & alienè, sed prescè, & rigorosè: quis namque dicat, Deum se cognoscentem, vel amantem ab omni obiecto, ac scopo penitus aberrare, & quasi ad inane collimare: atqui se per seipsum, & non per actum realiter distinctum, sibi que accidentarium attingit; aliàs non omnis mutationis futurus expers: aliquid ergo suimetipsum obiectum est. Equidem usque adeo receptum, & compertum est, Deum cognitionis suæ circa se, amoris que obiectum esse, ut Argentinas imperium dist. 35. q. 1. Durandus q. 2. Capreolus etiam q. 2. art. 1. Caietan. & innumeri alij censeant, Deum esse obiectum primarium eius cognitionis, quâ creaturas cognoscit, has vero non nisi obiectum secundarium; cum tamen cognitio diuina ab hoc distincta, & ab illo, quod præcipuè obiectum est, indistincta existat.

Iterum tertio: haud magis oportet, obiectum distinguere ab actu, cui obicitur, & ad quem quodam modo refertur, quam obiectum materiale distinguere à formali propter quod attingitur; & ad quod refertur; quæ enim, oro, distinctionis necessitas maior hic, quam illic, quando utrobique par ratio esse videbitur? ostendam autem cap. sequenti obiectum materiale indistinctum aliquando ab obiecto formali realiter esse, nec nisi ratione ambo scerni: obiectum ergo actum non realiter, sed ad summum ratione distinctum postulat; adeoque, si quando actus in se flectit, sui obiectum euaderet munere solius distinctionis rationis, quam infra explicabo.

Prima ratio contraria difficultatem non facessit: etenim obiecti physicè est physicè, ac propriè referri ad aliud; eaque ratione nihil sui obiectum strictè est. Cæterum obiecti intentionaliter non est propriè, ac prædicamentaliter referre, aliudque non est, quam amari, aut cognosci, siue intentionaliter referri: sicut ergo quidpiam à seipso amari, aut cognosci, ita etiam sui obiectum optimâ ratione esse valet, prout videlicet obiectum modo in quæstionem vertitur. Secunda ratio de obiecto etiam physicè, & prædicamentaliter sumpto procedit, & in rationem priorem iam iam solutam recidit.

Postrema ratio, auctoritati Aristotelis innixa, non est magis momentosa fateor enim, si sermo sit de obiecto intelligibili, aut scibili per scientiam, aut intellectionem realiter distinctam (quo de agit Aristoteles veluti magis noto, & recepto) contendi illud posse cum mensurabili, atque ut hoc à mensurâ suâ realiter distinguitur, & ad eam prædicamentaliter refertur; ita similiter illud contemplatione sui actus, siue scientiæ sese gerere. Illud inficias eo, omne obiectum intelligibile, aut scibile mensurabilis instat esse, & huius ritu à termino suo distinguere debere. Discriminis ratio in promptu est; aliquid enim seipsum cognoscere vel amare verè potest, ut in præfenti omnes permittimus: nihil vero seipsum dimitiri, vel physicam, ac propriam relationem mensuræ respectu sui sortiri potest, ut veluti omnibus indubium supra insinuauimus: intelligibile, ergo, aut scibile aliquod suimet obiectum propriè erit, ut ut omne mensurabile nisi ad mensuram à se realiter distinctam non referatur.

R. P. Ricardi Lyncei, Philosoph. Tom. III.

Elebris, atque inter scholasticos iam diu recepta obiecti diuisio est in formale, & materiale: illud definit P. Hurt. disp. 1. Log. sect. 1. *quod primum cognitum, aut amatum ducit in cognitionem, aut amorem alterius*; hæc vero quod propter aliud cognoscitur, aut amatur. Vtraque definitio eo nomine P. Roderico disp. 1. sect. 1. & aliis displicet, quod ad obiectum formale necessum non sit, ut aliquid propter illud cognoscatur, aut ametur? siquidem intellectus vnicâ veritate propositâ, cui propter se assensum præbeat, eam veluti obiectum formale respicit; & tamen eo in euentu nihil aliud propter eam veritatem dignoscitur: non igitur est de ratione obiecti formalis intellectus, ut prius cognitum in alterius cognitionem ducat. Idem etiam argumentum pari momento confici potest in voluntate, ei si vna sola bonitas repræsentetur, in qua velut obiecto formali sistat, & quiescat.

Cæterum hæc obiecto facili negotio repelli potest. Principio enim verba in definitionibus non tam actum, quam aptitudinem significant, ut fert commune proloquium, quocirca perinde est obiectum formale esse quod ducit, &c. ac quod ducere potest in alterius amorem, aut cognitionem: ac obiectum formale quocunque in euentu ducere potest in alterius amorem, aut cognitionem; esto non in omni euentu de facto, ut aiunt, & actu ducatur: licet enim sola essentia hominis v.g. intellectui proposita, ita ratione sui illius assensum terminet, ut in alterius veritatis cognitionem, & assensum non ferat, suapte tamen naturâ ferre potest in notitiam alterius veritatis, videlicet proprietatum, & effectuum hominis, quæ ab eius essentia dimanant, fluuntque, & ex eâ vestigari possunt: idemmet cernere erit in voluntate ab vno duntaxat bono allecta.

Rursus secundo, ea obiecti formalis definitio etiam intellecta de amore, aut cognitione alterius obiecti prius cogniti, aut amati non solum aptitudinali, verum etiam actuali sustineri valet, non ita ut propter obiectum formale aliud absolute cognoscatur, aut ametur; sed tantum conditionatè: quasi sensus sit, si duo obiecta inuicem subordinentur, & non æquè primo tangantur, illud esse obiectum formale, quod in alterius cognitionem aut amorem ducit; materiale vero, quod contemplatione alterius cognoscitur, aut amatur. Item tertio ducere in cognitionem, aut amorem alterius bifariam accipi potest: videlicet positivè; & in hoc sensu definitio posita difficultatem aliquam habet: aut permittivè; & sic definitio illa facile defendi potest, quoniam nunquam est contra rationem obiecti formalis, ut in alterius cognitionem, aut amorem ferat, tamen si id suapte naturâ non postulet, & absque eo positivè reperiri sustineat: est tamen aduersus rationem obiecti materialis, si purum materiale sit, ut in alterius cognitionem, aut amorem conferat.

Præterea quarto: si cognitio, & amor in se reflectant, eaque reflexio omnibus, & singulis essentialis sit, ut plures doctores satis probabiliter autumant; nullum erit obiectum formale, cuius ergo aliud materiale absolute, & positivè non attingatur: ut minimum enim amor, vel cognitio obiecti formalis

N n 2 malis

malis seipsam propter illud respiciet, ac respectu illius reflexe cognoscat, vel amabit. Denique quid intellectus cognoscit, aut voluntas amat, id in veritatem, & bonitatem referunt; sed bonitas, & veritas saltem ratione distinguuntur ab eo, quod verum, & bonum denominatur: semper ergo defendi potest, obiectum formale trahere in cognitionem, & amorem alicuius, quod ab eo quodammodo distinguitur: etiam si enim aliquando vnum duntaxat verum, bonumve intellectui, aut voluntati proponatur, licebit tamen in eo distinguere id, quod verum, bonumque nominatur ab ipsa veritate, ac bonitate, gratia quarum alterutrum amatur cognosciturve.

12. Et si impugnauius quod in prædicta definitione obiecti formalis, ac materialis displicuit aliis, videamus iam quid in ea nobis minus ardeat. In primis ergo improbat: quia conceptum commune per differentias inferiores explicat, scilicet obiectum in communi, per obiectum intellectus quod in alterius cognitionem ducit, & obiectum voluntatis quod in alterius amorem allicit, & quibusdam illecebris inuitat: quare à definitione in diuisionem transit. Ad hoc, definitum per conceptus secundarios explanat, & non per primarios, quemadmodum si quis hominem per risibilitatem definiret: Etenim in obiecto formali prius est ratione nostra illud attingi propter se, quam quod in alterius attingentiam ducat, quando ideo ex. c. potio amara respectu sanitatis amatur, quia sanitas propter se amatur, & non è diuerso, ideo sanitas gratia sui amatur, quia potio amara illius gratia, & contemplatione amatur. Quamobrem ea definitio per conceptus secundarios definitum explicat, ac proinde in descriptione degenerat.

13. Vt prius: doctrina, seu disciplina exterior magistri prius cognita ducit in cognitionem alterius, obiecti, videlicet in scientiam, qua discipulum erudit; & tamen scientia, quam discipulus à magistro discit, non habet pro obiecto formali externam propositionem seu doctrinam magistri, perperam igitur obiectum formale terminatur quod prius cognitum in alterius cognitionem ducit. Minor suadet: quoniam alias scientia, quam discipulus edocetur non esset scientia, sed fides, cum habeat loco obiecti formalis, cui innititur, dictum Magistri, seu eius externam propositionem, ac doctrinam, quam coram discipulo proficitur. Quod in fide diuina magis vrgeri potest, quæ non habet pro motiuo aut obiecto formali externam propositionem Ecclesiæ, eiusve humanam auctoritatem, sed solum pro conditione obiectiua, cum solius Dei reuelantis auctoritati nitatur, alias fides nostra aliqua ex parte humana, & non merè diuina futura esset, quam doctrinam ipse Pater Hurtad. quo cum lis nobis est disp. 7. de fide sect. 3. inter alios rectè explicat, & confirmat: nihilominus tamen externa, & humana Ecclesiæ propositio prius cognita in fidem, & cognitionem mysteriorum supernaturalium nos ducit: igitur non omne, quod in alterius notitiam ducit, motiuum, siue obiectum formale propterea nuncupandum est.

14. At enim dices, externam propositionem Ecclesiæ, doctrinamque magistri non tam ducere in fidem rerum supernaturalium aut scientiam naturalium, quam esse conditiones, sine quibus, nec auctoritas Dei reuelantis in assensum fidei, nec veritas præmissarum in assensum scientificum ducerent intellectum credentis, vel addiscentis, iuxta illud August. *Euangelio non crederem, nisi me Ecclesia auctoritas moueret.* Vbi vocula *nisi*, non obiectum formale quod intellectum ducat, sed meram conditionem

sine qua non obiectiua exprimit. Hæc tamen euasio ex facili præcluditur: aliud enim est, esse meram conditionem, sine qua non aliud esset obiectum formale, quin ex hoc ipsa sit obiectum formale, aliud esse meram conditionem sine qua non aliud duceret in notitiam alterius rei, quin tamen ipsa eiusmodi munus ducendi gerat. Priorem rationem conditionis in externam propositionem, & disciplinam præceptoris humani, aut diuini conuenire vtrò fateamur, & id August. verba conuincunt:

15. Posteriorum rationem conditionis in eam cadere inficiamur, idque inficiandum esse ipsa etiam Aug. verba ex eius lib. contra epist. fundam. cap. 5. adducta persuadent. Ecquid enim est, mouere, quodammodo quam ducere? cum ergo testimonium Ecclesiæ mediâtè moueat, vtrique etiam ducet in fidem supernaturalem, quantumcunque eius obiectum formale esse nequeat. Ad hoc: propositio, & doctrina magistri supplet absentiam, & inevidentiam obiecti, & agit id quod eius præsentia, & euidencia esset effectura: At obiectum præsens, & euidens in sui notitiam duceret: ergo & eius propositio per alium facta in illius notitiam ducet. Item 3. exterior propositio Magistri est signum instrumentale eius quod proponit: huiusmodi autem signum teste Aug. de princ. dial. cap. 5. & lib. 2. de doct. christiana c. 1. *est res præter speciem quam ingerit sensibus aliud ali- quid ex se faciens in cognitionem venire*: exterior igitur, & vocalis propositio magistri in cogitationem, seu cognitionem venire facit, adeoque in eam ducit, quin tamen sit obiectum formale. Quod autem exterior propositio, & doctrina vocum ministerio facta sit signum instrumentale, indubitatum est, & ab Aug. post superiora verba traditur: exemplum enim signi à se definiti in animantis voce exhibet.

CAPVT III.

Verior obiecti formalis, & materialis explicatio: & vtriusque cum conditione obiectiua comparatio.

16. **E**Xpeditius ergo, & melius me iudice definitur obiectum formale, quod propter se attingitur: & materiale, quod propter aliud attingitur. Ita fermè P. Ripalda lib. 3. d. de ente supernaturali disput. 45. in ipso eius vestibulo. Non procul abest Gabr. apud quem obiectum formale est, quod habet in se rationem vnde attingatur, & materiale quod habet in alio rationem vnde attingatur. Parum etiam, aut nihil differunt multi alij scholastici, iuxta quos obiectum formale est motiuum actus, per quem attingitur, siue id quod mouet, suadet, atque inclinat ad eiusmodi actum; materiale vero, quod actum duntaxat terminat. Paradigma obiecti formalis est sanitas propter se amata, aut syllogistica præmissa assensum propter se obtinentes: Paradigma obiecti materialis est phlebotomia respectu solius sanitatis amata, vel syllogismi obiectiua conclusio, nisi propter præmissas assensum minimè assecutura.

17. Tametsi difficultates eæ, seu quas struximus super. cap. seu quas eo destruximus nullum obiecto formali, & materiali proptè à nobis definitio negotium facessant, aliæ tamen supersunt, quas explicari oportet, ne fortè incautos implicent. Primum, quando quis Deum esse, aut creatorem esse ex creaturis suis colligit, Deus harum interuētus, seu, quod aiunt, medio cognitus, haud dubiè est obiectum materiale, & tamen propter se attingitur: propterea ergo defini-
nitur